

Brüssel, 26. mai 2025
(OR. en)

9393/25

DEVGEN 74
FIN 555
ACP 30
RELEX 653

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	26. mai 2025
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	7798/25 + ADD 1
Teema:	2024. aasta aruanne Euroopa Liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise kohta 2023. aastal – Nõukogu järeldused (26. mai 2025)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 26. mail 2025 toimunud nõukogu 4099. istungil vastu võetud nõukogu järeldused, mis käsitlevad 2024. aasta aruannet Euroopa Liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise kohta 2023. aastal.

**2024. aasta aruanne Euroopa Liidu välistegevuse rahastamisvahendite rakendamise kohta
2023. aastal****Nõukogu järeldused**

1. Nõukogu tuletab meelde, kui oluline on tugevdada ELi rahvusvahelisi partnerlusi üha ettearvamatuma ülemaailmse keskkonna kontekstis. ELi välistegevuse vahendid, Euroopa arengualane finantsarhitektuur ja strateegia „Global Gateway“ on peamised vahendid selliste partnerluste edendamiseks, mis põhinevad vastastikustel huvidel ja vastutusel kestliku arengu kõigis mõõtmetes, edendades muu hulgas kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja Pariisi kokkuleppe rakendamist. Samuti on ELi strateegilistes huvides kaitsta demokraatlikke väärtusi, inimõigusi ja rahvusvahelist õigust, toetada rahu ja stabiilsust ning edendada ELi poliitilisi prioriteete, sealhulgas toetada reeglitel ja väärtustel põhinevat maailmakorda, mille peamine põhimõte on mitmepoolsus ja mille keskmes on ÜRO. Sel viisil edendab ELi välistegevus ELi geopoliitilist rolli ja mõju, tugevdades liidu strateegilist ülemaailmset teavitustegevust, ELi konkurentsivõimet ja majandusjulgeolekut nii ELi kui ka tema partnerite jaoks, sealhulgas Euroopa tiimi lähenemisviisi kaudu.
2. ELi arengukoostöö ja rahvusvahelised partnerlused on mitmemõõtmeline ettevõtmine. Võttes arvesse muutuvat rahvusvahelist olukorda, peaks EL olema valmis kohandama ja täiustama oma lähenemisviisi välistegevuse vahenditele, sealhulgas tagades kooskõla ELi poliitiliste prioriteetidega, edendades tõhusat mitmepoolsust. Tuginedes strateegia „Global Gateway“ raames saavutatud tulemustele, tuleks erasektor veelgi enam kaasata arengukoostöö meetmetesse partnerriikides kohalikul tasandil, tuginedes tihedamale koostööle ELi delegatsioonide ja ELi liikmesriikide saatkondade vahel.

3. Nõukogu märgib, et EL ja selle liikmesriigid on ühiselt maailma suurim arengupartner, kes annab 42% ülemaailmsest ametlikust arenguabist, suurim kaubandusblokk ja maailma üks suurimaid humanitaarabi andjaid. Euroopa tiimi lähenemisviisi kaudu päästavad EL ja liikmesriigid elusid, leevendavad kannatusi, aitavad kaasa kestlikule arengule, vaesuse kaotamisele, ebavõrdsuse vähendamisele ning rahule ja stabiilsusele, muu hulgas humanitaarabi, arengu ja rahu vahelise lõimituse kaudu, ning võitlevad kliimamuutuste ja elurikkuse vähenemise vastu.
4. Nõukogu rõhutab, et ELi arengu-, välis-, kliima-, majandus-, kaubandus-, julgeoleku-, kaitse- ja rändepoliitika ning ELi sisepoliitika laiemat sidusust tuleks edendada kooskõlas vastavate pädevustega ja vajaduse korral hõlbustada liidu välisrahastamisvahendite abil.
5. Nõukogu peab tervitatavaks 2024. aasta aruannet Euroopa Liidu välistegevuse vahendite rakendamise kohta 2023. aastal ning aruandes tehtud jõupingutusi näidata, kuidas ELi välistegevus aitab kaasa ELi poliitiliste prioriteetide rakendamisele. Aruanne hõlmab põhiaspekte, mis puudutavad 2023. aastal antud ELi finantstoetust rahvusvaheliste partnerluste, Euroopa naabruspoliitika, humanitaarabi ja elanikkonnakaitse, ELi laienemispoliitika, rahu, julgeoleku ja kaitse, kriisidele reageerimise ja nendeks valmisoleku ja ELi geostrateegiliste eesmärkide toetamise valdkonnas. Nõukogu kutsub komisjoni üles esitama täiendavat aruannet välistegevuse tagatisega hõlmatud rahastamis- ja investeerimistoimingute kohta, nagu on soovitatud kontrollikoja arvamuses 03/2024, ning kontrollikoja aruannetes ja arvamustes esitatud soovitude kohta. Nõukogu hindab aruande õigeaegset avaldamist kooskõlas naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ määruse artikliga 41.
6. Nõukogu rõhutab aruande tähtsust ELi välistegevuse läbipaistvuse ja sellega seotud aruandekohustuse seisukohast, andes seega olulist teavet selle poliitilise juhtimise teostamiseks. Nõukogu tunnistab aastaaruannete ning nende aluseks oleva seire- ja hindamissüsteemi olulist rolli ELi edusammude hindamisel kestliku arengu tegevuskava 2030 ja Pariisi kokkuleppe rakendamisel. Nõukogu rõhutab tulemustest aru andmise tähtsust.

7. Nõukogu tervitab aruandlust strateegia „Global Gateway“ rakendamise kohta, millega toetatakse ELi arengupoliitikat ja muid ELi poliitikaeesmärke, ning hästi koordineeritud Euroopa tiimi lähenemisviisi saavutuste, sealhulgas Euroopa tiimi algatuste rakendamise kohta. Nõukogu innustab komisjoni ja liikmesriike jätkama vajaduse korral strateegia „Global Gateway“ projektide näidete tutvustamist, et suurendada kõnealuse strateegia rakendamise nähtavust. Nõukogu rõhutab ELi ja erasektori koostöö olulisust, sealhulgas selleks, et suurendada investeeringuid kestlikku arengusse ja tugevdada ELi konkurentsivõimet. Nõukogu hindab strateegia „Global Gateway“ rakendamisel tehtud jõupingutusi, sealhulgas juhtprojektide heakskiitmist, esimest strateegia „Global Gateway“ foorumit ja Lobito koridori käivitamist.
8. Nõukogu hindab, et aruandes kirjeldatakse toetust, mida EL on jätkuvalt andnud Venemaa Ukraina-vastase põhjendamatu, provotseerimata ja ebaseadusliku agressioonisõja tagajärgedega tegelemiseks, sealhulgas toetust Ukrainale ja selle läheduses asuvatele kõige enam mõjutatud partneritele ning ülejäänud maailma partnerriikidele. EL jätkab tihedat koostööd Ukraina ja Moldova Vabariigiga ning toetab nende reformipüüdlusi teel Euroopa suunas. Nõukogu rõhutab, et ELi toetus on jätkuvalt tugev ka teistele partnerriikidele, eelkõige vähim arenenud riikidele ning kõige haavatavamatele ja ebakindlamatele riikidele. Nõukogu tuletab samuti meelde, kui oluline on 2023. aastal Gazale, Sudaanile ja muudele konfliktidest mõjutatud piirkondadele ohutult ja takistamatult ning kooskõlas humanitaarpõhimõtetega antud humanitaarabi.
9. Nõukogu tuletab meelde partnerlusel põhineva lähenemisviisi tähtsust, rõhutades isevastutust ja korrapärast poliitilist dialoogi partnerriikidega. Nõukogu rõhutab ELi ning Ladina-Ameerika ja Kariibi Riikide Ühenduse tippkohtumise ja Lääne-Balkani tippkohtumise tähtsust ELi välissuhete alase tegevuse jaoks. Nõukogu tervitab Samoa lepingut¹ kui vahendit koostöö tugevdamiseks demokraatia ja inimõiguste, makromajandusliku stabiilsuse, majanduse ja kaubanduse, rohepöörde, rände ja liikuvuse valdkonnas. Nõukogu peab tervitatavaks ka Euroopa Liidu ja Tuneesia vahelist strateegilist ja globaalset partnerlust käsitlevat vastastikuse mõistmise memorandumit.

¹ Ühelt poolt EL ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni liikmete vaheline partnerlusleping.

10. Nõukogu hindab, et aruandes tutvustatakse ELi toetust inimarengule, eeskätt tervishoiule ja haridusele, et võidelda ebavõrdsuse, sealhulgas soolise ebavõrdsuse vastu, toetust toiduga kindlustatusele ja toitumisele, energeetikale ja esilekerkivatele probleemidele, samuti toetust ja kohustusi seoses kliimaga seotud rahastamise ja bioloogilise mitmekesisuse kaitsega. Nõukogu rõhutab, kui oluline on tagada, et kliimamuutustega seotud rahastamist suurendatakse, sealhulgas erasektori kaasamise kaudu, käsitletakse nii kliimamuutuste leevendamist kui ka nende kohanemist ning jõutakse kõige haavatavamate kogukondadeni, sealhulgas vähim arenenud riikide, väikeste arenevate saareriikide ja merepiirita arenguriikideni. Nõukogu märgib, et korruptsioon on tõsine takistus kestlikule arengule, ning rõhutab, et korruptsioonivastased jõupingutused on läbipaistvuse ja tõhususe suurendamiseks otsustava tähtsusega. Nõukogu tunnistab samuti kohaliku isevastutuse tähtsust ja märgib, et partnerriikidel lasub esmane vastutus nende arengu eest.
11. Nõukogu tervitab aruandes rände ja sundrändele pööratud tähelepanu ning tuletab meelde, kui oluline on kavandada, rahastada ja rakendada ELi algatusi, mis käsitlevad eelkõige ebaseaduslikku rännet ja sundrännet, sealhulgas nende algpõhjustega tegelemist, vastuvõtivate kogukondade toetamist ning tagasisaatmise, tagasivõtmise ja kestliku taasintegreerimise alase koostöö tõhustamist ning seadusliku rände arengule avaldatava mõju maksimeerimist kooskõlas riikide pädevustega. Nõukogu innustab komisjoni jätkuvalt esile tooma ELi toetust kõnealuste probleemide lahendamiseks.
12. Nõukogu hindab aruandes keskendumist ELi toetusele partnerriikide digiüleminekule, mille peamine eeltingimus on turvaline ja usaldusväärne digitaristu. Nõukogu tervitab tähelepanu pööramist arengut toetava digitaalsuse keskuse (D4D Hub) tegevusele partnerriikides ELi digiülemineku inimkeskse mudeli aktiivsel edendamisel ning komisjoni suuremat tähelepanu küberkerksusele, kübersuutlikkuse suurendamisele ja tehisintellektile.

13. Nõukogu rõhutab, kui oluline on tagada, et ELi välistegevuse rahastamisvahendite abil saavutatakse tõhusalt kõik asjaomastes õigusraamistikes ning nõukogu poliitilistes ja strateegilistes suunistes sätestatud eesmärgid. Nõukogu tunnustab jõupingutusi, mida on tehtud, et 2021.–2023. aastal saavutada ametliku arenguabi võetud kohustustest 35,5 % suurune määr sotsiaalkaitse ja inimarengu toetamiseks, kõigist kohustustest 15,0 % suurune määr rände ja sundrändega tegelemise jaoks ning 12,9 % suurune määr hariduse toetamiseks, 22,1 % inimõiguste, demokraatia ja hea valitsemistava jaoks, samuti suundumust 85 % suuruse määra suunas soolise võrdõiguslikkuse edendamisele suunatud meetmete puhul. Nõukogu võtab teadmiseks edusammud, mida on tehtud komisjoni ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmandas tegevuskavas „Ambitsioonikas tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks ELi välistegevuses“ seatud institutsiooniliste ja strateegiliste eesmärkide saavutamisel ning mida tervitati eesistujariigi järel dustes ja mis kajastuvad aastaaruandes. Nõukogu kutsub komisjoni üles jätkama pidevaid jõupingutusi kliimaeesmärgi ja soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi (soomõddik 2) saavutamiseks naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames ning jätkama nõukogule igaaastase teabe esitamist. Nõukogu palub komisjonil tuua tulevast aruannetes esile andmed kõigi eesmärkide ja ELi tegevuse kohta vähim arenenud riikides.
14. Nõukogu tervitab välistegevuse rahastamisvahendites ette nähtud vahendite ja rakendusviiside mitmekesisust kui ELi rahvusvaheliste partnerluste väärtust. See võimaldab ELil töötada välja asjakohased ja paindlikud lahendused üleilmsetele probleemidele ning võtta vastu kohandatud ja diferentseeritud lähenemisviisid, tugevdades ELi positsiooni usaldusväärse partnerina. Nõukogu tunnustab, et on oluline teha koostööd erinevate rakenduspartneritega, sealhulgas Euroopa arengurahastusasutustega, arenguasutustega ja ekspordikrediidi asutustega ning kasutada mitmesuguseid koostööviise, nagu tehniline koostöö, vastastikune teabevahetus, tehniline abi, mestimine, eelarvetoetus, projektitoetus, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja kohalike osalejate rahastamine, segarahastamis- ja investeerimisvahendid.
15. Nõukogu hindab komisjoni talituste ja Euroopa välisteenistuse poolt ELi projektide ja programmide tulemusi puudutava aruandluse, sealhulgas tulemusi käsitleva teabe ja finantslisade pidevat täiustamist ning Euroopa tiimi algatuste ja ühise programmitöö veebis jälgimise tööriista pidevat ajakohastamist. Lisaks tervitab nõukogu uusi eelarvetoetuse lisasid ja Euroopa arengualast finantsarhitektuuri käsitlevat uut jagu. Nõukogu innustab komisjoni lisama järgmis aruandes lühikese üldise hinnangu Euroopa arengualase finantsarhitektuuri tegevuskava rakendamise seisukohta.

16. Nõukogu kutsub kõrget esindajat üles kutsuma ELi delegatsioone üles täielikult täitma oma koordineerivat rolli Euroopa tiimi heaks, kaasates tihedalt nii residentidest kui ka mitteresidendist liikmesriikide saatkondi.
17. Nõukogu rõhutab vajadust jätkata kommunikatsioonitegevuse tugevdamist, sealhulgas ELi delegatsioonide ja liikmesriikide saatkondade vahelise tiheda koordineerimise kaudu partnerriikide tasandil, võttes arvesse riikide ja piirkondade eripära. Nõukogu tervitab kõrgetasemeliste poliitiliste missioonide korraldamist Euroopa tiimi formaadi raames, et aidata kaasa ELi ja selle liikmesriikide nähtavusele usutava ja usaldusväärse kestliku arengu partnerina. Nõukogu toetab ka tegevust, mille eesmärk on võidelda välisriigist lähtuvate infomanipulatsioonide ja sekkumiste, sealhulgas desinformatsiooni vastu.
18. Nõukogu peab tervitatavaks jõupingutusi võrdsete võimaluste edendamiseks ja puuetega inimeste ligipääsetavuse nõuete täitmiseks kooskõlas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga.
19. Nõukogu kutsub üles jätkama kollektiivset arutelu aruande vormi üle, et parandada andmete õigeaegset kättesaadavust, hõlbustades tulemustealast teabevahetust, säilitades samal ajal aruande olulise rolli vastutuse tagamisel. Sellega seoses rõhutab nõukogu ka andmete võrreldavuse tähtsust aastate lõikes.
